

Den danske model for implementering af Verdensmålene: 2030-Netværket og 2030-Panelet

Tematnummer: Verdensmålene – en udfordring for hele samfundet

Med etableringen af Folketingets Tværpolitiske Netværk for Verdensmålene (2030-Netværket) og 2030-Panelet har vi i Danmark skabt en unik model for implementering af Verdensmålene. Med de mange øvrige initiativer omkring Verdensmålene i Danmark er der potentiale for, at vi kan blive foregangsland til inspiration for andre.

Kort før jul rundede vi 66 medlemmer af Folketingets Tværpolitiske Netværk for Verdensmålene (2030-Netværket). Det betyder, at over 1/3 af alle Folketingets medlemmer nu har meldt sig ind i netværket – af egen fri vilje, uden at være udpeget af en partiledelse, uafhængigt af ordførerskaber. Alle folketingets ni partier er repræsenteret i netværket, og vi har to af de nordatlantiske medlemmer med.

En af 2030-Netværkets første gerninger var at etablere en multi-stakeholder-platform, det såkaldte 2030-Panel. Panelet har til formål at understøtte netværkets arbejde gennem løbende sparring, videndeling, fælles temamøder og analyser. Panelets 21 medlemmer fra erhvervsliv, civilsamfund, uddannelsesverdenen mv. er udpeget af netværket, men der er fuld armslængde ift. de aktiviteter, panelet vælger at sætte i gang.

Ingen andre lande har – mig bekendt – en lignende struktur med en stor, bredt forankret tværpolitisk gruppe i parlamentet, som har allieret sig med repræsentanter fra et bredt udsnit af samfundet i en multi-stakeholder-platform, som er uafhængig af regeringen. Den konstruktion, eller »arkitektur« om man vil, kan være til inspiration for andre lande, som søger at styrke det parlamentariske engagement i Verdensmålene og den parlamentariske kontrol med regeringen ift. implementering af nationale handlingsplaner mv. Modellen giver et bud på, hvordan man kobler de politiske aktiviteter om Verdensmålenes implementering med de mange aktører i det omkringliggende samfund, som også er optagede af at gøre Verdensmålene til virkelighed, og vis indsats er helt afgørende for, om vi når i mål.

I det følgende uddybes tankerne bag det tværpolitiske netværk og 2030-panelet, samt hvordan vi arbejder, og hvilke konkrete resultater der er opnået hidtil. Dernæst præsenteres nogle bud på, hvad der yderligere er behov for, for at accelerere fremdriften frem mod 2030.



KIRSTEN BROSBØL
MF (S), formand for
Folketingets Tvær-
politiske Netværk for
Verdensmålene

2030-Netværkets formål

2030-Netværket er et uformelt bottom-up initiativ. Det er ikke nedsat af Folketingets Præsidium eller på ordre fra en partileder. Det er skabt af en – i første omgang – lille gruppe folketingsmedlemmer med hjerte for verdens udvikling og begejstring for de 17, dengang nye, Verdensmål.

Konstruktionen med tværpolitiske netværk er ikke ukendt, men heller ikke særlig udbredt på Christiansborg. Princippet er at samle interesserede politikere fra forskellige partier om en sag, man kan stå sammen om bredt politisk. Og bruge netværket som en platform til at dele viden, skabe debat og dialog og opmærksomhed omkring det fælles tema, indgå i en dialog med regeringens ansvarlige ministre på området om, hvordan man kan samarbejde om at fremme en dagsorden. På den måde en helt anderledes og mindre konfrontatorisk måde at arbejde politisk på, end vi kender det fra spørgetid i Folketingssalen, åbne samråd i de stående udvalg eller debatter i tv.

Således er formålet med 2030-netværket helt overordnet at fremme de 17 Verdensmål og monitorere implementeringen heraf, nationalt og internationalt, ved at:

1. Bidrage til videndeling og debat omkring 2030-dagsordenen og dermed øge kendskabet til Verdensmålene i Folketinget og i offentligheden.
2. Fremme fokus på Verdensmålene som en dansk prioritet gennem arbejdet i Folketinget, Europarådet, Nordisk Råd, IPU, diverse FN-fora og andre passende fora.
3. Indgå i regelmæssig dialog med de ansvarlige ministre om den danske handlingsplan for Verdensmålene og implementeringen af 2030-dagsordenen generelt.

Det er også vigtigt at understrege, hvad netværket *ikke* kan – eller skal: Vi prioriterer ikke i målene eller forhandler om de konkrete politikker og indsatser, der skal til for at nå målene. Dette foregår fortsat i partierne, de stående udvalg og i forhandlingslokalerne i ministerierne. Men vi kan bidrage med viden og inspiration til, at Verdensmålene kommer til at fylde mere i politikformuleringen og i de politiske forlig.

Vi har ikke midler på finansloven eller på Folketingets budget til at udføre konkrete projekter for. Vi har end ikke sekretariatsbistand på Christiansborg. For at få hjælp til praktiske ting som f.eks. at arrangere konferencer har vi indgået et samarbejde med organisationen Globalt Fokus, som er en paraplyorganisation for ca. 80 udviklingsorganisationer. Globalt Fokus agerer således sekretariat for netværket og for 2030-Panelet, hvilket er helt afgørende for, at vi i netværket kan have så højt et aktivitetsniveau, som det har været tilfældet.

2030-Netværkets aktiviteter

Uden en formel og regelmæssig mødekadence og -struktur, som vi kender det fra Folketingets stående udvalg, er initiativet drevet af politikernes lyst til

at engagere sig og bidrage til at skabe aktiviteter selv samt af det samspil, vi har med andre aktører. På den baggrund kan vi glæde os over et enormt højt aktivitetsniveau i de knap to år, netværket har eksisteret.

Videndeling og debat

2030-Netværket har været vært ved en række *møder og konferencer* om Verdensmålene på Christiansborg, bl.a. om bæredygtige investeringer, partnerskaber, etisk handel, og princippet »leaving no one behind«. Vi deltager i kampagnen »*Verdenstimen*«, som arrangeres af Verdens Bedste Nyheder hvert år i uge 36, og vi indgår i Danmarks Statistiks *datapartnerskab*.

Et centralt omdrejningspunkt for netværket er det årlige *Multi-Stakeholder Forum*, som afholdes ved begyndelsen af et nyt folketingsår. Multi-Stakeholder Forum afholdes i samarbejde med 2030-Panelet og et af folketingets stående udvalg. Her samles Verdensmålsaktivister fra alle sektorer i Danmark i arbejdet for, at Danmarks bidrag til indfrielsen af Verdensmålene forbliver ambitiøst. Forummet gør status over, hvor langt Danmark er kommet med implementeringen af Verdensmålene, ligesom der hvert år sættes fokus på et særligt Verdensmål, emne eller en sektor i Danmark.

Folkemødet på Bornholm er en god anledning til at dele viden og skabe debat om Verdensmålene. Derfor har 2030-Netværket engageret sig i værtsgruppen bag Verdensmålenes Telt på folkemødet, som i 2019 bliver til Verdensmålenes Plads med endnu flere aktiviteter end sidste år. Foreningen Folkemødet har endvidere besluttet, at Verdensmålene bliver temaet for hele folkemødet i 2019. 2030-Netværket er med i Folkemødets Advisory Board om Verdensmålene.

Verdensmålene i Folketingets arbejde

Et væsentligt fokus for netværkets arbejde er at sikre et bredt ejerskab til Verdensmålene i Folketinget. Vi har derfor arbejdet målrettet på at få Verdensmålene på dagsordenen i de *stående udvalg*. Vi har sendt en række anbefalinger til alle udvalg om, hvordan Verdensmålene kan integreres i udvalgsarbejdet. Flere udvalg har taget anbefalingerne op på møder og har valgt forskellige tilgange; nogle har nedsat underarbejdsgrupper, nogle har besluttet at afholde høringer. Det mest konkrete resultat er etableringen af en Parlamentariske Arbejdsgruppe om Verdensmålene under Finansudvalget. Denne gruppe har deltagelse fra flere andre udvalg, så den går reelt på tværs af ressortområderne. Arbejdsgruppen vil de kommende to år arbejde på at sikre fremdrift med implementeringen af Verdensmålene, samt at arbejdet koordineres mellem Folketingets stående udvalg. Arbejdsgruppen vil efter to år komme med en beretning, der bl.a. skal adressere, hvordan det sikres, at Folketinget fastholder fokus på Verdensmålene frem mod 2030, og om arbejdet med Verdensmålene kan forankres i Folketinget i en mere fast form. En af arbejdsgruppens første aktiviteter bliver et samråd med Finansminister Kristian Jensen om fremdriftsrapporten og derefter en høring med inddragelse af eksterne eksperter, også med fokus på fremdrift.

Folketingsarbejdet indebærer ofte deltagelse i forskellige internationale fora, hvorfor det også har været et væsentligt element for netværket at sikre et stærkt Verdensmålsfokus i dette arbejde. Således har medlemmer af 2030-Netværket bl.a. deltaget i *High Level Political Forum*, som afholdes hvert år i juli måned i FN i New York. HLPP er det årlige statusmøde i FN, hvor landene afrapporterer på deres fremdrift mod Verdensmålene. Vi arbejder på at arrangere et side-event på HLPP i 2019 med fokus på det parlamentariske arbejde med Verdensmålene. Vi har endvidere deltaget i FN's Kvindekommission samt en konference i UNDP om parlamentarisk arbejde med Verdensmålene.

Nordisk Råd har været en stor inspiration for os, da man her er gået meget systematisk til værks i arbejdet med Verdensmålene. 2030-netværket og 2030-Panelet har holdt fælles møde med repræsentanter fra Nordisk Råd, og vi har fortsat denne kontakt. Der er planer om et fælles arrangement om Verdensmål nr. 12, som Nordisk Råd har lavet en stor rapport om.

Dialog med ministre

Et af netværkets hovedformål er regelmæssige *møder med de relevante ministre* i regeringen. Indtil videre har der været afholdt møder med Finansminister Kristian Jensen og Udviklingsminister Ulla Tørnæs, som er ansvarlige for hhv. den nationale handlingsplan og den udviklingspolitiske strategi med Verdensmålene som omdrejningspunkt. Vi har formået at skabe et tillidsfuldt og fortroligt rum med ministrene, hvor vi kan have en god og konstruktiv dialog om implementeringen af Verdensmålene. Vores forhåbning er, at denne dialog vil brede sig til at inkludere flere ministre.

Interesse fra omverdenen

Det har været overvældende at opleve den store interesse, der har været fra omverdenen, for at høre om og deltage i netværkets aktiviteter. Vi er blevet kontaktet af en række internationale aktører, herunder Gates Foundation, Europa-Parlamentet, UNDP, det tyske Bæredygtighedsråd samt enkeltpersoner så langt væk som Australien, som har ønsket at høre om vores arbejde.

Jeg har som formand for netværket holdt over 100 oplæg og taler for alt fra store interesseorganisationer som KL og Dansk Industri til små virksomheder og gymnasier rundt omkring i Danmark. Min oplevelse er, at der har været – og er – et kæmpe behov for viden og inspiration til at få omsat de noget abstrakte mål til konkret handling.

Og netop dette; at få »oversat« målene til en dansk kontekst og gøre dem relevante for små som store danske aktører er en af de opgaver, som 2030-Panelet har taget på sig.

2030-Panelets formål og aktiviteter

2030-Panelet blev nedsat af 2030-Netværket i juni 2017 som en platform for samarbejde mellem politikerne i netværket og de store og væsentlige samfundsaktører, som er afgørende for, at Verdensmålene kan blive realiseret. I første omgang 16 personer fra bl.a. de store interesseorganisationer som LO, DI, DE og KL, samt repræsentanter fra civilsamfundet, erhvervslivet, fondsverdenen og enkeltpersoner, som har særlig ekspertise inden for Verdensmålene. Siden er panelet udvidet til 22 (p.t. 21) personer med folk fra bl.a. uddannelses- og forskningsverdenen.

Formålet med 2030-Panelet er at understøtte 2030-netværkets politiske arbejde gennem analyser, input og møder med netværket. Panelet kan tage selvstændige initiativer, som findes relevante for at fremme Verdensmålenes implementering i Danmark og internationalt.

Som nævnt er der en række fælles aktiviteter mellem netværk og panel med Multi-Stakeholder Forum og Folkemødet som nogle årligt tilbagevendende nedslagspunkter. Der holdes mindst to årlige fællesmøder mellem panel og netværket.

Som sit første store projekt har 2030-Panelet igangsat en analyse af Danmarks udgangspunkt for at nå Verdensmålene, den såkaldte »Baseline for Verdensmålene«. Formålet med en baseline er at give en status på, hvordan Danmark opfylder Verdensmålene nationalt. Det første skridt i retning mod at kunne handle på Verdensmålene er at finde ud af, hvad vi skal måle på. Ved at supplere de officielle FN-indikatorer med nationalt tilpassede indikatorer, gør baselinen Verdensmålene relevante og brugbare i en dansk kontekst.

Den første baselinerapport blev præsenteret ultimo januar og omhandler Verdensmål nr. 11 om bæredygtige byer og lokalsamfund. Arbejdet er støttet af Rambøll Fonden og Realdania og udføres af Dansk Arkitektur Center og Rambøll Management Consulting i samarbejde med Danmarks Statistik og Kommunernes Landsforening. I processen har der været omfattende inddragelse af fagekspertes, borgere og interessenter på tværs af Danmark.

Baselinerapporten for mål nr. 11, der blev overdraget den 31. januar, var det første konkrete stykke analysearbejde, som 2030-Panelet har præsenteret for 2030-Netværket. Det er hensigten, at der skal udvikles nationale baselines for alle 17 Verdensmål. En samlet baseline for Verdensmålene vil bidrage til at kvalificere debatten om Verdensmålenes implementering i Danmark, som ofte bærer præg af, at aktørerne har forskellige udgangspunkter. Er Danmarks 2. plads på de internationale ranglister over landenes performance på Verdensmålene et udtryk for, at vi næsten er i mål og kan koncentrere os om at hjælpe andre lande? Eller har vi også i Danmark nogle udfordringer, som vi skal takle frem mod 2030? Hvor er det størst, og hvor bør vi fokusere vores indsats? Det kan baselines hjælpe med til at kvalificere.

Næste skridt er naturligt en debat om, hvad endemålet så er. Hvornår kan vi sige, at vi har opnået Verdensmålene? Hvad er målopfyldelse i Danmark? Når vi har visionen på plads, kan vi begynde at diskutere de konkrete indsatser. Hvad skal der til for at bringe os fra udgangspunktet (baseline) til endemålet (visionen for 2030)? Hvilke handlinger og indsatser er der behov for inden for de forskellige mål? Hvordan skal vi prioritere i dem? Hvordan finansierer vi dem? Alle disse spørgsmål vil være oplagte for 2030-Panelet at kaste sig over som det næste, når baseline er på plads.

Mit håb er, at 2030-Panelet vil indtage rollen som den centrale aktør i Danmark, når det gælder at kvalificere og skubbe den politiske debat om Verdensmålene. Vi har brug for, at de mange samfundsaktører gør det tydeligt for Christiansborg, at Verdensmålene er en uomgængelig dagsorden, som vi uanset ståsted bør tage alvorligt. Det er en kæmpe udfordring, men også en kæmpe mulighed for Danmark. Vi har som lille, innovativt land alle kort på hånden for at blive dem, der viser vejen for den mest ambitiøse implementering af Verdensmålene. Og vores erhvervsliv har et vindue for at blive dem, der leverer de løsninger, vi – og verden – har brug for for at komme i mål i 2030.

Med den arkitektur, vi nu har skabt om implementering af Verdensmålene, kan vi få det til at ske. Det kræver, at vi ikke læner os tilbage, men frem i sædet og trykker på speederen.